

Т. П. Моташко,

*к. е. н., асистент кафедри страхування, банківської справи та фінансово-менеджменту,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ,
ORCID ID: 0000-0002-6486-9472*

Р. Р. Олійник,

*студент 2 курсу магістратури,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, м. Київ,
ORCID ID: 0000-0001-6002-1522*

DOI: 10.32702/2306-6806.2020.3.110

КАТАЛІЗАТОРИ ТА ІНГІБІТОРИ РОЗВИТКУ АВТОТРАНСПОРТНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

T. Motashko,

*PhD in Economics, Assistant of Department of insurance, banking and risk management,
Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv*

R. Oliinyk,

Master, 2nd year, Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

CATALYSTS AND INHIBITORS OF THE MOTOR INSURANCE DEVELOPMENT IN UKRAINE

Проведено аналіз автотранспортного страхування в Україні й виокремлено каталізатори та інгібітори його розвитку. З'ясовано, що позитивний вплив на розвиток найбільшого сегменту з видів страхування, інших ніж страхування життя чинять заходи пов'язані з діджиталізацією, як одного із пріоритетів розвитку галузі. Визначено, що існують чинники, які негативно впливають на розвиток вітчизняного автотранспортного страхування: незначний розвиток системи прямого врегулювання збитків; недосконалість вітчизняного законодавства в сфері автотранспортного страхування, особливо обов'язкової його форми; недосконала система захисту прав споживачів страхових послуг. Запропоновано комплекс заходів, покликаних подолати вплив інгібіторів та забезпечити подальший розвиток автотранспортного страхування в Україні, серед яких модернізації законодавства та подальше впровадження сучасних технологічних рішень і сервісів.

The analysis of motor insurance in Ukraine is performed and the catalysts and inhibitors of its development are singled out. It has been found that positive effects on the development of the largest segment of insurance, other than life insurance, are taken by measures related to digitization, as one of the priorities of the industry development, namely: introduction of e-policy; commissioning of the "electronic Euro-protocol" system; introduction of the green card system on-line; introduction of online services for the verification of compulsory insurance of civil liability of owners of motor vehicles; development and commissioning of services for prompt entry of information into the central database of the Motor (Transport) Insurance Bureau of Ukraine; creation of a virtual "payee's office" and automation of the payment process; establishing the informational and technological cooperation with state authorities; launching of the electronic document circulation system. It is determined that there are factors, negatively affecting the domestic motor insurance development: insignificant development of the direct loss settlement system; imperfection of the national legislation in the field of motor insurance, especially its obligatory form; imperfect system of the insurance services consumers' rights protection. A set of measures is suggested to overcome the impact of inhibitors and to ensure further development of motor insurance in Ukraine: elaboration of a proper system of the insurance payments guarantees; development of standards for the insurance services provision; updating both the basic insurance legislation and the inventory of legal acts,

some of which no longer comply with current legislation or are out of date. In general, facilitating the modernization of legislation and the introduction of modern technological solutions and services will contribute to the further development of motor insurance in Ukraine, as well as improving the quality of insurance services.

Ключові слова: автотранспортне страхування, обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, електронний поліс, система прямого врегулювання збитків, діджиталізація, чинники, які негативно впливають на розвиток ринку автотранспортного страхування, каталізатори розвитку автотранспортного страхування.

Key words: motor insurance, compulsory insurance of civil liability of owners of land motor vehicles, e-policy, the direct losses settlement system, digitization, factors negatively affecting the motor insurance market development, catalysts for the motor insurance development.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Автотранспортне страхування виступає найбільшим сегментом з видів страхування, інших ніж страхування життя. Це пов'язано, в першу чергу, з великою кількістю власників автомобілів. За даними Міністерства інфраструктури, в Україні налічується більше 9 млн наземних транспортних засобів, серед яких біля 7 млн легкових автомобілів. По-друге, транспорт традиційно пов'язаний з підвищеною небезпекою і його використання може завдати шкоди не лише водію автомобіля, а й іншим учасникам дорожнього руху. Відповідно на державному рівні, на рівні об'єднань страховиків та окремих страхових компаній вживаються заходи, покликани подальшому стимулюванню розвитку автотранспортного страхування в Україні. Як наслідок, воно користується значною популярністю серед населення. Однак попри це існують чинники, які стримують його розвиток та потребують негайного вжиття заходів для подолання їх негативної дії. З огляду на зазначене тематика дослідження є своєчасною та актуальною.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Теоретичні та практичні аспекти автотранспортного страхування знайшли своє відображення у дослідженнях багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Серед вітчизняних науковців, які присвятили свої праці автотранспортному страхуванню можна виділити таких: В.Д. Базилевич [1], О. М. Залетов [2], Р.В. Пікус [1], Н.В. Приказюк [1] та ін. Однак, не зважаючи на значну кількість напрацювань у сфері автотранспортного страхування, існує потреба дослідження сучасних аспектів функціонування та розвитку автотранспортного страхування, виокремлення каталізаторів та інгібіторів його розвитку в Україні.

МЕТА І ЗАВДАННЯ СТАТТІ

Мета статті полягає у визначенні каталізаторів та інгібіторів розвитку автотранспортного страхування в Україні, а також окресленні шляхів подолання стримуючих чинників його розвитку.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

— визначити стимулюючі чинники розвитку автотранспортного страхування в Україні;

— виокремити чинники, які негативно впливають на розвиток автотранспортного страхування у вітчизняній практиці;

— запропонувати комплекс заходів, покликаних нівелювати / зменшити негативний вплив інгібіторів та які сприятимуть подальшому розвитку автотранспортного страхування в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

На сьогоднішній ринок автотранспортного страхування займає значну частку на страховому ринку України. Однак існують чинники, які не лише стимулюють його розвиток (каталізатори), а й ті, що стримують (інгібітори). Розглянемо більш детально їх.

Розглядаючи каталізатори розвитку автотранспортного страхування в Україні, необхідно звернути увагу

на запровадження електронних договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів (ОСЦПВ). Варто зазначити, що укладення внутрішніх договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в електронній формі розпочато з 7 лютого 2018 року. Водночас впровадження такої форми полісу не відміняє можливості укладати договори страхування в паперовій формі. Право вибору форми договору обов'язкового страхування залишається за страхувальником.

Загалом за весь період роботи системи "електронний поліс" (з лютого 2018 р.) страховиками ОСЦПВ укладено понад 1,3 млн шт. електронних договорів та отримано понад 1,03 млрд грн страхових премій. Водночас щоквартальна динаміка зростання кількості електронних договорів протягом 2019 року склала 30—70%.

Лідерами за кількістю укладених електронних договорів за весь період існування системи є:

— "ПЗУ Україна" (212,2 тис. договорів, 184,1 млн грн страхових платежів);

— "КНЯЖА ВІЄННА ІНШУРАНС ГРУП" (190,5 тис. договорів, 116,6 млн грн страхових платежів);

— "ВУСО" (183,7 тис. договорів, 132,3 млн грн страхових платежів) (табл. 1) [3].

На сьогоднішній електронні договори ОСЦПВ укладають 44 страхові компанії. При цьому частка ТОП-10 страховиків складає 71,4 % від загальної кількості укладених електронних договорів, ТОП-20 — 91,5 %

Важливо відмітити, що така форма договору страхування має ряд переваг. Зокрема повністю нівелюється проблеми виготовлення, зберігання, обліку та інвентаризації бланків полісів, використання полісів компаній, діяльність яких припинена. Проте головною перевагою є наближення страхування до споживача, бо страхувальник отримує можливість, не виходячи з дому, без посередників, через Інтернет, від початку до кінця укласти договір страхування. Поряд із зазначеним,

Таблиця 1. ТОП-10 страховиків за кількістю договорів обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів в електронній формі, 2018—2019 рр.

№ зп	Страхова компанія	Кількість електронних полісів	Страхова премія, грн
1	ПЗУ Україна	212167	184143154
2	КНЯЖА ВІЄННА ІНШУРАНС ГРУП	190481	116578820
3	ВУСО	183680	132256096
4	УНІКА	65488	64001885
5	Ю.Ес.Ай.	59891	46796736
6	Українська страхова група	56766	58277803
7	УПСК	51074	20324670
8	ТАС	50240	32411760
9	ПРОВІДНА	49264	30240190
10	АРКС	47505	55481227

Джерело: [3].

Таблиця 2. Окремі каталізатори розвитку автотранспортного страхування, зумовлені діджиталізацією

№ зп	Вид	Сутність
1	Система «електронний європротокол»	Спеціальний бланк повідомлення про настання дорожньо-транспортної пригоди, який заповнюється її водіями-учасниками на місці аварії, потім надається страховику та стає підставою для виплати страхового відшкодування потерпілим. Європротокол може заповнюватися як в паперовому вигляді, на спеціальному бланку, так і в електронній формі, з використанням системи «Електронний Європротокол», впровадженою в МТСБУ з 01.10.2017 року
2	Система green card on-line	Загальнодержавна інноваційна інформаційна технологія укладання договорів міжнародного страхування «Зелена картка», яка забезпечує внесення даних до ЦБД МТСБУ безпосередньо при оформленні договору страхування. Запроваджено з 1 березня 2014 року
3	Он-лайн сервіси перевірки полісів ОСЦПВ	Дозволяють перевірити чи дійсний договір внутрішнього або міжнародного («зелена картка») обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності автовласників на певну дату за номером бланка поліса; чи забезпечений транспортний засіб на певну дату за державним номером або VIN-кодом автомобіля та отримати дані про страховика, який видав поліс; статус бланку поліса на певну дату за його номером (укладений/втрачений/зіпсований/невикористаний/знищений)
4	Віртуальний «кабінет отримувача регламентних виплат»	Дає можливість через мережу Інтернет отримувачу виплат з фондів МТСБУ ознайомитися з ходом виплатної справи, додати необхідні документи, поставити питання відповідаючим співробітникам МТСБУ
5	Система електронного документообігу	Сприяє підвищенню якості взаємодії між МТСБУ, страховиками-членами Бюро, споживачами страхових послуг, а також дозволить вирішити низку управлінських завдань, зокрема, пришвидшити бізнес-процеси та скоротити витрати часу та ресурсів на адміністрування документообігу в МТСБУ

Джерело: складено авторами за даними [6—9].

впровадження електронного полісу забезпечило можливість технологічного контролю за наявністю та чинністю страхового забезпечення транспортного засобу, який рухається в межах України, сприяє підвищенню якості страхових послуг до європейського рівня [4].

Загалом запровадження електронного полісу є складовою системної діджиталізації у сфері ОСЦПВ. Відповідно, розглядаючи каталізатори розвитку автотранспортного страхування не можливо залишити поза увагою діджиталізацію, яка виступає одним із пріоритетів розвитку галузі. В контексті зазначеного варто згадати про такі кроки (табл. 2):

- введення в роботу системи "електронний європротокол";

- запровадження системи green card on-line (сьогодні частка укладених договорів міжнародного страхування "Зелена картка" за допомогою "Green Card online" перевищує 75%);

- запровадження он-лайн сервісів перевірки полісів ОСЦПВ,

- розробка та введення в роботу сервісів для оперативного внесення інформації до централізованої бази даних МТСБУ;

- створення віртуального "кабінету отримувача регламентних виплат" і автоматизація процесу здійснення регламентних виплат (станом на червень 2019 року більше 8 тис. постраждалих скористалися цим сервісом і відстежують хід справи);

- налагодження інформаційно-технологічної взаємодії з державними органами;

- запровадження на початковому етапі системи електронного документообігу (СЕД) Бюро [5].

Водночас існують чинники, які негативно впливають на розвиток ринку автотранспортного страхування в Україні. До них слід віднести незначний розвиток системи прямого врегулювання збитків. Сутність її поля-

гає в тому, що потерпілий в дорожньо-транспортній пригоді має можливість вибору страхової компанії, що врегулюватиме його страховий випадок:

- страхова компанія винуватця в дорожньо-транспортній пригоді,
- страхова компанія, з яким сам потерпілий уклав договір ОСЦПВ.

Система прямого врегулювання збитків має свої особливості, визначені вітчизняним законодавством (табл. 3).

Механізм дії системи прямого врегулювання передбачає, що потерпілий в дорожньо-транспортній пригоді звертається до свого страховика або страховика винуватця. Страхова компанія врегулює страховий випадок та здійснює страхове відшкодування клієнту.

Водночас один раз на місяць формується реєстр зустрічних вимог між страховиками, що здійснили відшкодування до страховиків винуватців. Компенсація витрат між страховиками відбуватиметься через розрахунково-клірингову систему в МТСБУ. Кошти страховиків зараховуються на спеціальні рахунки в уповноваженому банку. Кожен зі страховиків зобов'язаний сформулювати додатковий гарантійний внесок для участі у системі. Розмір внеску складає 50% від середньомісячного розміру страхових виплат компанії. Ці кошти гарантують відшкодування учасником угоди витрат здійснених іншими страховиками за договорами ОСЦПВ [11].

Варто зазначити, що система прямого врегулювання збитків успішно працює в багатьох європейських країнах, зокрема Бельгії, Франції, Іспанії, Польщі та інших європейських країнах, й дає можливість отримати такі переваги суб'єктами ринку:

- якісне та швидке врегулювання страхових випадків за договорами обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, що значно покращує захист прав споживачів страхових послуг. Крім того, участь страховиків у такій системі стимулює їх до якнайшвидшого здійснення виплат відшкодування своїм клієнтам аби отримати автоматичне відшкодування понесених витрат від страховика відповідального. Наприклад, в Україні, середній строк врегулювання страхових вимог за шкоду, заподіяну майну за звичайною схемою становить 77 днів від моменту подання заяви, а за системою прямого врегулювання — 59 днів [12];

- покращення рівня та якості послуг, що надаються споживачам, за рахунок посилення боротьби за споживача між страховими компаніями;

- можливість споживачів страхових послуг у сфері обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів обирати страхову компанію, яка буде відшкодовувати збитки у випадку дорожньо-транспортної пригоди, що також спонукатиме страхові компанії підвищувати якість страхових послуг;

- наявність додаткових фінансових гарантій виконання зобов'язань.

Варто зазначити, що систему прямого врегулювання збитків впроваджено у вітчизняну практику у 2016 році в добровільному режимі. На етапі її впровадження учасниками угоди про пряме врегулювання збитків були 17 страховиків, спільна частка яких складала більше 50% ринку ОСЦПВ [11].

На сьогодні кількість учасників угоди про пряме врегулювання збитків скоротилася й становить 15 страхових компаній, серед яких ПАТ "СК "Універсальна", ПрАТ "АСК "ІНГО Україна", ПрАТ СК "ПЗУ Україна", ПрАТ "СК "УНІКА" та інші [13]. Тобто, попри на те, що участь страхової компанії у системі прямого врегулю-

Таблиця 3. Особливості прямого врегулювання збитків

№ зп	Особливість	Сутність
1	Шкода, яка підлягає відшкодуванню	При прямому врегулюванні відшкодовується тільки шкода, завдана майну. За відшкодуванням шкоди, завданої життю та здоров'ю потерпілому, необхідно звернутися до страхової компанії (особи, відповідальної за дорожньо-транспортну пригоду (ДТП))
2	Порядок оформлення ДТП	ДТП може бути зафіксовано за допомогою Національної поліції або складено Європротокол.
3	Франшиза	Врегулювання збитку здійснюється на умовах договору ОСЦПВ, укладеного особою, відповідальною за ДТП зі своєю страховою компанією. Таким чином, застосовується франшиза та страхова сума, вказані в такому договорі
4	Можливість звернутися до обох компаній	Страховальник, який є потерпілим в ДТП та звернувся спочатку за отриманням страхового відшкодування до «свого» Страховика, має право звернутися за цим випадком до Страховика відповідального до здійснення Страховиком потерпілого страхового відшкодування. Страховальник, який є потерпілим в ДТП та звернувся спочатку за отриманням страхового відшкодування до Страховика винуватця ДТП, втрачає право звернутися за цим випадком до «свого» Страховика
5	Умови дії системи прямого врегулювання збитків	ДТП сталося за участю виключно двох наземних транспортних засобів та є контактним, незалежно від наявності або відсутності потерпілих, яким нанесено шкоду життю та здоров'ю; на обидва транспортні засоби є діючий на момент ДТП договір ОСЦПВ та страховики обох учасників ДТП є учасниками Системи прямого врегулювання збитків; водій одного з транспортних засобів є повністю винним в ДТП; наявна інформація у Страховика потерпілого щодо полісів учасників ДТП не є суперечливою в частині даних, на підставі яких ідентифікується забезпечений транспортний засіб (марка, тип, державний реєстраційний номерний знак) та визначаються наявність страхового забезпечення на дату ДТП, розмір франшизи та страхових сум

Джерело: складено авторами за даними: [10; 11].

вання є важливою конкурентною перевагою на сучасному ринку ОСЦПВ, такий проект не набув ознак масовості, що пов'язано, насамперед з його недосконалістю.

Ще одним інгібітором розвитку автотранспортного страхування є недосконалість вітчизняного законодавства в сфері автотранспортного страхування, особливо обов'язкової його форми. Крім Закону "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів", страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів регулюється ще значною кількістю нормативно-правовими актами. Водночас деякі з нормативно-правових актів не відповідають актам вищої юридичної сили, не узгоджуються з іншими нормативно-правовими актами, є неактуальними або містять норми, що є непрозорими [14].

Досить важливим чинником, який негативно впливає на автотранспортне страхування в Україні є недосконала система захисту прав споживачів страхових послуг. Варто зазначити, що більша частина скарг, які надходять від споживачів страхових послуг належить саме скаргам споживачів страхових послуг у сфері ОСЦПВ. Основними проблемами, які пов'язані із захистом прав споживачів страхових послуг у сфері ОСЦПВ є відсутність сучасної та ефективної системи захисту прав споживачів страхових послуг у сфері ОСЦПВ, відсутність належної системи гарантування страхових виплат, відсутність стандартів надання страхових послуг. Крім того, недосконалість вітчизняного законодавства у сфері захисту прав споживачів страхових послуг, серед яких відсутність у законах України "Про страхування" та "Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів" визначення поняття "споживач страхових послуг" та ін., чинять негативний вплив на автотранспортне страхування [15].

Загалом, відсутність законодавчої бази, яка відповідає сучасним реаліям, значно стримує розвиток автотранспортного страхування. Задля подолання негативної дії такого чинника потрібно модернізувати вітчизняне законодавство у сфері автотранспортного страхування. Також необхідним є поступове приведення законодавства України до вимог Євродирективи № 2009/103/ЄС та практики застосування страхування цивільної відповідальності у країнах ЄС. Серед норм, які має містити новий законопроект з ОСЦПВ, такі: поступове збільшення максимальних сум виплат до європейських стандартів; укладання договору ОСЦПВ без франшизи; виплати страхового відшкодування без врахування зносу; посилення гарантійних функцій МТСБУ щодо здійснення виплат за зобов'язаннями так званих "проблемних" страховиків та інші [16]. Крім того, потребує розвитку на набуття масовості система прямого врегулювання збитків, а також розвиток системи захисту прав споживачів страхових послуг, у тому числі з ОСЦПВ. У контексті зазначеного доцільним є розробка відповідної концепції, яка б визначала чіткі дії щодо побудови сучасної системи захисту прав споживачів страхових послуг.

Таким чином, вжиття зазначених заходів сприятиме подальшому розвитку автотранспортного страхування в Україні, а також підвищенню якості страхових послуг.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

Проведене дослідження дало змогу виявити, що позитивний вплив на розвиток автотранспортного стра-

хування чинять заходи пов'язані з діджиталізацією, як одного із пріоритетів розвитку галузі. Встановлено, що відсутність законодавчої бази, яка відповідає сучасним реаліям, недосконалість системи прямого врегулювання збитків за обов'язковим страхуванням цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів, а також недосконала система захисту прав споживачів страхових послуг значно стримують розвиток такого страхового сегменту. Визначено, що першочерговими заходами, покликаними подолати вплив інгібіторів та забезпечити подальший розвиток автотранспортного страхування в Україні є модернізації законодавства та впровадження сучасних технологічних рішень і сервісів.

У подальшому доцільно дослідити передовий досвід зарубіжних країн у напрямі впровадження сучасних технологічних рішень і сервісів у сферу автотранспортного страхування.

Література:

1. Страхові послуги: підручник: у 2 ч. / Базилевич В.Д., Пікус Р.В., Приказюк Н.В. та ін. За ред. В.Д. Базилевича. К.: Логос, 2014. Ч. 1. 496 с.
2. Автомобільне страхування в системі безпеки дорожнього руху / ред. О.М. Залетов. К.: Міжнародна агенція "BeeZone", 2012. 509 с.
3. В Україні укладено понад 1 мільйон електронних договорів ОСЦПВ. URL: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/155259/>
4. Пояснювальна записка до проекту Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів щодо удосконалення механізму ОСЦПВВНТЗ". URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/GH2Q-N00A?an=42>

5. Українці торік купили е-полісів ОСЦПВ на майже 1 млрд грн. URL: <http://uainsur.com/massmedia/60563/>

6. Європротокол. URL: http://www.mtsbu.ua/ua/for_consumers/europrotocol/96560/

7. "Green Card online" — надійна система оформлення договорів міжнародного страхування "Зелена картка". URL: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/113388/>

8. Перевірка чинності полісу. URL: http://www.mtsbu.ua/ua/for_consumers/109985/

9. МТСБУ розпочинає запровадження системи електронного документообігу. URL: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/152782/>

10. Інформація про систему Прямого врегулювання збитків. URL: http://www.mtsbu.ua/files/Proekt_PVZ/pryame_vregul_zbytkiv_statya.pdf

11. В Україні запроваджує пряме врегулювання збитків за договорами ОСЦПВ. URL: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/116356/>

12. Страхові компанії скоротили строки врегулювання вимог постраждалих в ДТП. URL: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/155497>

13. Список СК учасників угоди про пряме врегулювання збитків. URL: http://www.mtsbu.ua/ua/for_consumers/119428/

14. ЗЕЛЕНА КНИГА: "АНАЛІЗ РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ОBOB'ЯЗKOBOTO СТРАХУВАННЯ". URL: https://cdn.regulation.gov.ua/d1/b0/2b/a3/regulation.gov.ua_%D0%97%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%20%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%B%D1%96%D0%B7%20%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%83%D0%BB%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B8%20%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B2%20%D0%99%D1%8F%D0%B7%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf

15. Матеріали засідання Громадської ради при Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <https://www.nfp.gov.ua/files/docs/grom-rada/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%2015.pdf>

16. Страховики запропонували концептуальні зміни до законодавства в сфері ОСЦПВ. URL: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/154757/>

17. Філонюк А. В Україні страховою бізнес має значительний потенціал розвитку. Insurance Top. 2018. № 3 (63). С. 2—3.

References:

1. Basilevich, V. Pikus, R. and Prikazyuk, N. (2014), Strakhovi posluhy [Insurance services], Lohos, Kyiv, Ukraine.

2. Zaletov, O.M. (2012), Avtomobil'ne strakhuvannia v systemi bezpeky dorozhn'oho rukhu [Car insurance in the road safety system], BeeZone, Kyiv, Ukraine.

3. The official site of Motor (Transport) Insurance Bureau of Ukraine (2019), "In Ukraine, more than 1 million electronic contracts of OSSCV have been concluded", available at: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/155259/> (Accessed 21 January 2020).

4. Verkhovna Rada of Ukraine (2015), "Explanatory Note to the Draft Law of Ukraine "On Amendments to Certain Legislative Acts on Mandatory Insurance of Civil Liability of Land Vehicle Owners for Improving the Mechanism of MTPL", available at: <https://ips.ligazakon.net/document/view/GH2QN00A?an=42> (Accessed 7 February 2020).

5. The official site of League of Insurance Organizations of Ukraine (2020), "Last year, Ukrainians bought MTPL e-

policies for almost UAH 1 billion", available at: <https://www.nfp.gov.ua/files/docs/grom-rada/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%2015.pdf> (Accessed 2 February 2020).

6. The official site of Motor (Transport) Insurance Bureau of Ukraine (2020), "Euro protocol", available at: http://www.mtsbu.ua/ua/for_consumers/europrotocol/96560/ (Accessed 23 January 2020).

7. The official site of Motor (Transport) Insurance Bureau of Ukraine (2015), "Green Card online — a reliable system of international insurance contracts Green card", available at: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/113388/> (Accessed 25 January 2020).

8. The official site of Motor (Transport) Insurance Bureau of Ukraine (2020), "Policy Validation", available at: http://www.mtsbu.ua/ua/for_consumers/109985/ (Accessed 23 January 2020).

9. The official site of Motor (Transport) Insurance Bureau of Ukraine (2019), "MTIBU requires the invitation of an electronic document circulation system", available at: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/152782/> (Accessed 30 January 2020).

10. The official site of Motor (Transport) Insurance Bureau of Ukraine (2020), "Information on the system of direct compensation of losses", available at: http://www.mtsbu.ua/files/Proekt_PVZ/pryame_vregul_zbytkiv_statya.pdf (Accessed 1 February 2020).

11. The official site of Motor (Transport) Insurance Bureau of Ukraine (2016), "In Ukraine, direct settlement of losses under MTPL contracts will work", available at: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/116356/> (Accessed 1 February 2020).

12. The official site of Motor (Transport) Insurance Bureau of Ukraine (2019), "Insurance companies have shortened the terms of settling the claims of victims in an accident", available at: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/155497> (Accessed 4 February 2020).

13. The official site of Motor (Transport) Insurance Bureau of Ukraine (2020), "List of insurers involved in the direct loss settlement agreement", available at: http://www.mtsbu.ua/ua/for_consumers/119428/ (Accessed 1 February 2020).

14. BRDO (2018), "Green paper: "Analysis of the regulation of the compulsory insurance area", available at: https://cdn.regulation.gov.ua/d1/b0/2b/a3/regulation.gov.ua_%D0%97%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B0%20%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0%20%D0%90%D0%BD%D0%B0%D0%B%D1%96%D0%B7%20%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%83%D0%BB%D1%8E%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B8%20%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D0%B2%20%D0%99%D1%8F%D0%B7%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%85%D1%83%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F.pdf (Accessed 20 January 2020).

15. The official site of National Commission for State Regulation of Financial Services Markets (2019), "Materials of the meeting of the Public Council at the National Commission, which carries out state regulation in the sphere of financial services markets", available at: <https://www.nfp.gov.ua/files/docs/grom-rada/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BB%2015.pdf> (Accessed 30 January 2020).

16. The official site of Motor (Transport) Insurance Bureau of Ukraine (2019), "Insurers have proposed conceptual changes to the MTPL legislation", available at: <http://www.mtsbu.ua/ua/presscenter/news/154757/> (Accessed 3 February 2020).

17. Filonyuk, A. (2018), "In Ukraine, the insurance business has significant development potential", Insurance Top, vol. 3 (63), pp. 2—3.

Стаття надійшла до редакції 23.02.2020 р.